זון אויפגאנג — 5.
זון אונטערגאנג — 7.49.

די איינציקע אידישע צייטונג
אין מערב קאנאדע
עטאבלירט אין 1910
דערשיינט
יעדן טאג

דאס אידישע וואָרט
THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער
וואלקנריך, קילער

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910 PUBLISHED DAILY

דינסטאג יח׳ אייר, תרצ״א.

Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג

Vol. 21, No. 87. Winnipeg, Tues. May 5, 1931.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
MAY 1 1931
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

אנב - אורחא

פון מארק

ביכער

ארטור זינגלבוים, שליח פונ׳ם פארלאג פון דער אידישער קולטור־ליגע אין פוילן, וועלכער געפינט זיך איצט דא, דערציילט מיר, אז אין טארנאפול (אדער אין מאנטרעאל: איך געריינק ניט גענוי), האט א איד איינער באשטעלט ביי אים אנ״דערהאלבן יארד ביכער.

די מעשה, הייסט עס, איז געווען אזוי: ער איז געקומען צו יענעם איד אנצובאן אים ביכער פונ׳ם פארלאג, און יענער האט אים פריינטלאך אויפגענומען. — ער דארף מאקע האבן ביכער.

דער איד האט מכבד געווען דעם גאסט מיט א גלעזל טיי, און דערווייל האט ער אויסגעמאסן די ליידיקע פלעצער אין זיין ביכער־שראנק. פונקט אנדערהאלבן יארד ליידיק.

און ער האט באשטעלט די אנדערהאלבן יארד ביכער בתנאי, אז די איינבונדן זאל: זיין פון א באשטימטן קאליר וואס זאל זיך צופאסן („מעטשן") צום שראנק אדער די איבעריקע מעבל אין הויז.

***

דער עולם איז געגוינט צו ווייזלען זיך אויפ׳ן חשבון פון אט דעם סארט „ביכער אויפ׳ן יארד" קויפער.

איך זע אבער ניט איין, פארוואס מען נעמט יא ערנסט די מענשן וואס גיבן אויס שווערע הונדערטער אויף א טייערן מעפיך צו באצירן זייער הויז, און מען שפאסט פון די וואס קויפן ביכער פאר א צירונג אין הויז.

און איך מיין, אז ס׳איז קולטורעלער צו קויפן ביכער פאר א צירונג, אדער קונסט בילדער, אפילו ווען מען לייענט זיי ניט און מען פארשטייט זיי ניט, איידער צו באצירן א הויז מיט די טייערסטע מעבל און אן ביכער.

דער באגריף אליין, אז ביכער זיינען א צירונג אין א הויז, איז שוין פאר זיך אליין א קולטורעלער באגריף.

און איך זע ניט איין פארוואס מענשן זאלן ניט טאן אין אזא דרייט אין באונדער נע־שמאק בנונג די איינבונדן פון די ביכער, פונקט ווי זיי טוען עס בנונג אנדערע מעבל און באפוצונגען פון הויז: א קולטורעלער מענש דארף, אדרבא, האבן א באזונדער באצירונג צו דעם אויסזעען פונ׳ם בוך.

***

נעארג בראנדעס האט אמאל געזאגט, אז ליבע צו א בוך דריקט זיך אויס ניט בלויז אין לייענען זיין אינהאלט, אזא ליבע, קומט נאך אים אויס, אין קיין אמת׳ע ליבע ניט.

דער אמת׳ער ביכער ליבהאבער וויל באר־זיצן דאס בוך און שיינקס באזונדער אויפ־מערקזאמקייט צו זיין דריסנדיקן עלע־נאנטן אויסזעען.

און ביי אירן איז דאס שוין אן אלטע טראדיציע. — קיין הויז האט ניט געקאנט זיין אן ספרים.

אפילו א איד אן עהארץ פלעגט עס דע־בענען פאר א חוב צו האבן ספרים ביי זיך אין הויז, און אירן עס הארצים פלעגן זיין שטאלץ מיט די פיינע אין לערער־און־גאלד געבונדענע מאסיווע ש״ס׳ן אין זיי־ערע שאפעס, כאטש זיי האבן אליין אין זיי ניט געקאנט אריינקוקן.

און מען האט ביי אירן דערפון ניט גע־לאכט. — מען האט זיך באצוינגן מיט׳ן גערעכט דרך־ארץ צו אזעלכע עס־הארצים וואס האבן כאטש אן ערנסטע באציאונג צו דער תורה.

***

דאס איז א געזונטער שטאנדפונקט.

ביכער אין א הויז גיבן צו א קולטורעלע אטמאספערע צום הויז, ווען מען לייענט זיי אפילו ניט, און זיי לייגן ערויף געוויסע מאראלישע אחריות׳ן אויף די בני־בית.

און דארטן וואו קינדער ווערן דערצויגן אין א סביבה פון ביכער, וועלן זיי אויס־וואקסן צו זיין בעסערע און מער קולטורע־לע מענשן.

איך וואלט דערפאר דערמוטיקט אויף אלע אופנים אט דעם דרך־ארץ צום בוך.

זאלן אירן קויפן ביכער, אפילו ווען זיי לייענען זיי ניט. דאס וועט אונז אלעמען מאכן פאר בעסערע מענשן, און די פראק־טישע רעזולטאטן וועלן זיין, וואס מען וועט קאנען ארויסגעבן פארדינט פון אזעלכע עס־הארצים אין ביכער און פארקויפן זיי ביליגער, און די ביכער וועלן שוין במילא מער גלייענען ווערן אויף.

***

די קולטור־ליגע גיט ניט ארויס קיין ב״כער צוליב געשעפט צוועקן, און אויב זי בינדט זיי איין שיין, איז עס ניט כדי כאכ־צוקומען אימעצנס קאליר סכעמעס אין די הייזער, נאר ווייל ווען מען האט ליב א בוך מוז מען שוין במילא וועלן ער זאל אויף אויסזעען שיין.

די קולטור ליגע שטעלט זיך מיט איר פארלאג די אויפגאבע צו פארעפנטלאכן דאס בעסערע אידישע בוך און צו פאר־שפרייטן זיין נייסטיקע ווערקונג.

אין דער אויפגאבע פארדינט זי די סיס־פאטיע פון אלע וואס זיינען פאראינטערע־סירט אין קולטור בכלל און אין אידישער קולטור בפרט.

***

און איך זאג דערפאר:

עס איז געווען א שיינער אידישער מנהג וואס אירן וואס פלעגן אליין ניט קאנען לערנען פלעגן שטיצן די תורה.

און אירן וואס די לעבנס אומשטענדן האבן זיי דערווייטערט פונ׳ם אקטיוון קול־טורעלן לעבן, דארפן ארויסהעלפן די וואס קאנען זיין אקטיוו אויף דעם געביט.

און זאלן אירן קויפן ביכער אויפ׳ן יארד, אבי זיי זאלן זיי קויפן: זיי וועלן דערמיט פארט זיין מער קולטורעלע מענשן, ווי די וואס קויפן נאר קיין ביכער ניט.

טעג־טאג פאר געווערקשאפטן קאמפיין

היינטיקן זונטאג, דעם צענטן מאי וועט דער געווערקשאפטן קאמפיין קאַ־מיטעט דורכפירן אין וויניפעג דעם יער־צוקומען אימעצנס קאליר סכעמעס אין די הייזער, נאר ווייל ווען מען האט ליב א בוך מוז מען שוין במילא וועלן ער זאל אויף אויסזעען שיין.

די קולטור־ליגע גיט ניט ארויס קיין ב״כער צוליב געשעפט צוועקן, און אויב זי בינדט זיי איין שיין, איז עס ניט כדי כאכ־צוקומען אימעצנס קאליר סכעמעס אין די הייזער, נאר ווייל ווען מען האט ליב א בוך מוז מען שוין במילא וועלן ער זאל אויף אויסזעען שיין.

די קולטור־ליגע שטעלט זיך מיט איר פארלאג די אויפגאבע צו פארעפנטלאכן דאס בעסערע אידישע בוך און צו פאר־שפרייטן זיין נייסטיקע ווערקונג.

אין דער אויפגאבע פארדינט זי די סיס־פאטיע פון אלע וואס זיינען פאראינטערע־סירט אין קולטור בכלל און אין אידישער קולטור בפרט.

און איך זאג דערפאר:

עס איז געווען א שיינער אידישער מנהג וואס אירן וואס פלעגן אליין ניט קאנען לערנען פלעגן שטיצן די תורה.

און אירן וואס די לעבנס אומשטענדן האבן זיי דערווייטערט פונ׳ם אקטיוון קול־טורעלן לעבן, דארפן ארויסהעלפן די וואס קאנען זיין אקטיוו אויף דעם געביט.

און זאלן אירן קויפן ביכער אויפ׳ן יארד, אבי זיי זאלן זיי קויפן: זיי וועלן דערמיט פארט זיין מער קולטורעלע מענשן, ווי די וואס קויפן נאר קיין ביכער ניט.

רעפובליקאנער רעגירונג פון שפאניע וועט עפענען דאָס לאַנד פאר אידן

אין די גרעניצן פון עקאָנאָמישע מעגלאכקייטן פון לאנד וועלן ניט געמאכט ווערן קיין באגרעניצונגען קעגן אידישע אי־מיגראנטן, זאגן מיניסטארן. — גאראנטירן פולשטענדיק גלייכע רעכט פאר אידן

(ספעציעלע טעלעגראמע צו „דאס אידישע וואָרט" פון „איטא")

מאדריד, שפאניע, מאי 5 (איטא). — אין די גרעניצן פון די עקאָנאָמישע מעג־לאכקייטן פון לאנד, וועט דער נייער רע־פובליקאנער רעזשים אין שפאניע ניט מאכן קיין שום באשרייבונגען פון וועלכן ס׳איז סארט קעגן אידישער אימיגראציע קיין שפאניע.

די דאזיקע דערקלערונג האבן אין אן אינטערוויו געמאכט צום ספעציעלן קאָ־רעספאנדענט די מיניסטארן: אלווארא אלבאראנאז, יוסטיץ מיניסטער; מיגועל מאורא, אינערן מיניסטער; אין אינדאלע־צא פרעוטא, פינאנץ מיניסטער.

דער אונטער־סעקרעטאר פונ׳ם ארבעטס מיניסטעריום האט באזונדערט דערקלערט פאר׳ן פארשטייער דא דער „איטא", אז ער וואלט זייער געוואלט זעען א אידישע איינוואנדערונג קיין שפאניע.

די מיניסטארן האבן אויף דערקלערט דער „איטא", אז די רעגירונג גרייט איצט צו א דערקרעט וואס ניט גלייכע רעכט צו אלע בירגער פון שפאניע, צו וועלכער רע־לייגע אדער ראסע זיי זאלן ניט באלאנגען אין דער דאזיקער דערקרעט וועט קירצלאך פארעפנטלאכט ווערן.

ריידנדיק וועגן דער אידישער לאגע אין שפאניע, האבן די מיניסטארן אויסגע־דריקט זייער אנטשלאסנהייט צו געבן די אירן גלייכע רעכט מיט אלע אנדערע ביר־גער, אן דיסקרימינאציעס פון וועלכן עס איז סארט. און זיי האבן אויסגעדריקט זייער וואונש צו ברייננען זייער באשלוס צו דער עפנטלאכער אויפמערקזאמקייט אזוי שנעל ווי מעגלאך. זיי האבן דערביי דערקלערט, אז זיי זיינען באזונדערס נייר־גערריק אז מיט זייערע געפילן זאל זיך באַ־קענען די אידישע וועלט.

ארבעטער־רינג קאנווענשאן געעפענט אין וואשינגטאן

(ספעציעלע טעלעגראמע צו „דאס אידישע וואָרט" פון „איטא")

וואשינגטאן, ד. ק., מאי 4 (איטא). — אין דער אנווענדונהייט פון 200 דעלעגאטן און א טויזנט נעסט איז דא נעכטן געעפנט געווארן די 31־טע צווייי־יאריקע ארבעטער רינג קאנווענשאן.

די קאנווענשאן איז באגריסט געווארן פון אב. קאהאן, מארים הילקוויט, און נ. טאמאס.

נ. כאנין, פארזיצער פונ׳ם ארבעטער רינג־ און י. באסקין, גענעראל סעק־רעטאר, האבן באריכטעט וועגן די טעטי־קייט פונ׳ם אדרעס.

אב. קאהאן און מארים הילקוויט האבן אין זייערע רעדעס אויסגעדריקט צופרידנ־הייט דערמיט וואס די לינקע האבן זיך אפ־געשפאלטן און זיינען ארויס פונ׳ם ארבעט־טער־רינג. דאס, זאגן זיי, האט צוריקגע־שטעלט די האַרמאָניע אין דער אַרבעטער־ציע און פארשטארקט אירע כחות.

אב. קאהאן האט דערקלערט, אז דער ארבעטער־רינג איז אלעמאל געווען און וועט אלעמאל זיין אנגעשלאסן אן דעם צווייטן אינטערנאציאנאל, און ער וועט אלעמאל זיין געטריי צו די סאציאליסטי־שע אידעאלן. דער ארבעטער־רינג, האט ער געזאגט, וועט תמיד באקעמפן וועלכע עס איז פארם פון דיקטאטור, סיי זי קומט פון לינקס, ווי זי ווערט פארטראטן פון די סאוועטן, און סיי זי קומט פון רעכטס, ווי פארגעשטעלט פון מוסאליני.

—(::)—

אין קווינס טעאטער

עני ליליען

מארגן, מיטוואך אוונט, דעם זעקסטן מאי, וועט אין קווינס טעאטער פארקו־מען דער ערן־אוונט פאר עני ליליען. צו דער געלעגנהייט וועט זי אויפטרעטן אין אירער א „סטאר" ראל אין „א קינד פון דער נאס" (אדער „די שבועה") פון ווי־ליאם סיגאל.

עני ליליען האט זיך אויסגעצייכנט אין אלע אירע געשפילטע ראלן אין קווינס טעאטער, און זי האט פאר עני זיך דערווארבן א גוטן נאמען ביי די קווינס טעאטער פאטראָניזירער. זי, לאדעט איין אלע אירע פריינט צו קומען מארגן אוונט אין קווינס טעאטער און מיט־יום־טוב׳ן מיט איר ערשטן ערן־אוונט אין ווי־ניפעג. יעקב קאהאן (בערלין) צוזאמען מיט דער נאנצער קאמפאני וועלן אויפ־טרעטן אין אינטערעסאנטע ראָלן. אוון לויט דער פארוואלטונג וועט דער עולם פארבריינגען אין אינטערעסאנט און אמר־זירנדיקן אוונט.

—(::)—

מזל טוב

א מאכטער געבארן צו מר. און מרס. י. א. זעלטשער, רעדוואוד עוונ. מוטער און קינד, אין סט. דזשאנעפס האספיטאל, אין בעסטן צושטאנד.

ווען אלץ גייט גוט וואָלט א״י אין פינף יאָר ארום ניט געדארפט קיין הילף פון דרויסן, זאגט דע האאן

די אירן, פון די ערשטע פיאנערן פון 1881 אן, זיינען געאנגען קיין א״י ווי אין א לאנד וואס רינט מיט מילך און האניק, דע האאן געזאגט. אבער די מילך און האָ־ניק האבן לאנג אויסגערונען דורך דורות פון מיספארוואלטונג. די אירן האבן דארטן זייער פיל דערגרייכט, באזונדערס אין די לעצטע צען יאר, פאר׳ן ווידעראויפבוי פון דעם לאנד, אבער ניט אלע געלעגנהייטן זיינען נאך אויסגענוצט געווארן.

מר. דע האאן האט נערעדט זייער וואָ־רים וועגן די אידישע דערגרייכונגען, וועגן דעם אידישן יוגנט אין לאנד און וועגן די גרויסע מעגלאכקייטן פון ארץ־ישראל אויף די נעבעכן פון אינדוסטריע און האנדל, און ער האט גערופן דעם עולם צו מעשים.

מר. אסאווסקי, דער פארזיצער פונ׳ם אוונט, האט אפעלירט פאר וואונטערן צו העלפן אינ׳ם קרן היסוד קאמפיין.

—(::)—

בריון קאסטן

דוד שעל, סענדי־לייק, מאנ. — מיר גיבן דערמיט איבער ה׳ פאיקאסן, אז איר זייט באגייסטערט פון זיינע דערציילונגען און אז איך וואָלט געוואונשן צו לייענען מער פון זיינע דערציילונגען.

רעוו. קאליף, דערזשיינע, ד. וויקער אידנבערזידש, און א סך אנדערע. — ווי מיר האבן עס שוין אייניקע מאל דער־קלערט, האבן מיר קיין שום מעגלאכקייט ניט צו פארעפנטלאכן וועלכע ס׳איז בריוון פון לעזער בנונג דעם הינג בשרכשר סכ־סוף.

קריזיס ווירקט אויף איד. לערן־אנשטאלטן איז ניו־יארק

(ספעציעל פאר „דאס אידישע וואָרט")

אכט „פאראקיעל סקולס" וועלן אפשר געשלאסן ווערן צוליב מאנגל אין מיטלען

ניו־יארק, מאי 5 (איטא). — אכט אי־דישע „פאראקיעל" שולן (ד. ה., אועלכע אין וועלכע מען לערנט מיט די קינדער אי־דישע צוזאמען מיט די אלגעמיינע למודים) זיינען אין גרויס ניו־יארק אין נעפאר גע־שלאסן צו ווערן צוליב א מאנגל אין געלט־מיטלען.

די פארשטייער פון אט די אכט שולן זיינען לעצטן דאנערשטאג געקומען אין אפיס פונ׳ם ועד־הרבנים און האבן איבער־גענעבן די שליסלען פון די אינסטיטוציעס, דערקלערנדיק, אז זיי קאנען מער ניט טראגן די פינאנציעלע לאסט.

—(::)—

קאנווענשן פון אינדוסטריעלער יוניאן מאי 24

באאמטע פון דער אינדוסטריעלער יו־ניאן נאדל פאר ארבעטער בעטן אונז צו מעלדן, אז די צווייטע יערלאכע קאנ־ווענשאן פון דער דאזיקער יוניאן ווערט זיך אנפאנגען אין מארגנטא דעם 24טן מאי און אז די וויניפעגער יוניאן וועט זיין פארטראטן ביי דער קאנווענשאן דורך אירע דעלעגאטן וועלכע זיינען דא דערווייל געווארן ביי זייער לעצטער פאר זאמלונג.

ועד-העיר טרעט ארויס פון קאמף

קלאגנען האבן זיך ארומגעטראגן דא פאר די לעצטע עטלאכע טעג, אז דער ועד־העיר" האט זיך אויפגעלייזט. מיר האבן אויסגעפונען אז די קלאגנען זיינען בלויז טייל־ווייז ריכטיקע, און אונז איז געלונגען אויסצונעפינען מער איינצלהייטן וועגן דעם ענין.

אויף דער לעצטער זיצונג פונ׳ם ועד־ה׳ העיר איז די לאגע ארומגערעדט געווארן און עס איז באשלאסן געווארן שליסן דעם אפיס און אפזאגן דעם סעקרעטאר. די שוחטים פונ׳ם „ועד העיר" ווערן באפרייט צו האנדלען ווי זיי פארשטייען. די רבנים וועלן „לויט׳ן באשלוס, ווידער אכטונג נעבן אויף כשרות אויף זייערע איינענער אחריות, אבער אומאפהייניגקייט פון וועלכער פ׳איז קערפערשאפט.

ווי פארשטייער פונ׳ם ועד־העיר דער־קלערן אונז, האבן זיי אנגענומען דעם באַ־

פוסנייער געווארנט צו פאלגן סיגנאלן

פאליציי שעף ניוטאן האט ארויסגעגע־בען א וואָרנונג, אז פוסנייער וועלכע וועַ־לען ניט אפהיטן די סיגנאל רעגולאציעס און זיי וועלן דורכגיין די גאס ניט לויטן סיגנאלן זיינען פאר פוס־נייער, אזוי גוט ווי פאר מאטאריסטן, און ווער עס וועט איגנאָרירן די רעגולאציעס פונם גאסן פארקער וועט מוזן דערשיינען פארן גע־ריכט און באצאלן די געהעריקע שטראפן.

—(::)—

דר. וויקטאר אפגעפארן אויף א רייזע אויף א פאר וואכן

מען בעט אונז צו מעלדן, אז דר. ב. א. וויקטאר איז אפגעפארן קיין ראטשעסטער אויף א פאר וואכן צייט, אין פארלויף פון דער צייט פון זיין אפוועזנהייט וועט דר. יאווייש פארנעמען דאס פלאץ אין זיין אפיס

רעגירונג וויל ניט צאלן קיין מזומן געלט צו ארבעטסלאזע

א רעלעגאציע פון וויניפעגער סיטי־קאונסיל האט נעכטן באזוכט דעם פראַ־ווינציעלן ארבעטס מיניסטער, מר. קלאב, צו פארלאנגען, אין אנקלאג קיין׳ם באַ־שלוס אנגענומען פונ׳ם קאונסיל, אז די רעגירונג זאל געבן איר צושטימונג מען זאל צאלן די ארבעטסלאזע האלב פון זיי־ער שטיצע אין מזומן געלט, אנשטאט פראַ־דוקטן.

מר. קלאב האט דער רעלעגאציע דער־קלערט, אז די רעגירונג קאן צו דעם פלאן ניט אויסשטימען, און ארבעטסלאזע וועלן ווייטער קריגן בלויז פראדוקטן.

די רעלעגאציע איז באשטאנען פון אל׳ דערמען גרעי, מעיבענע און ווייל.

מאסן-פארזאמלונג וועט מארגן אנט־שיידן גורל פון תלמוד-תורה

א מאסן פארזאמלונג פון אלע תלמיד־תורה ביישטיערער, פארגוס אויף מארגן אוונט, אין גרויסן תלמוד תורה זאל, וועט דארפן אנטשיידן דעם ווייטערדיקן גורל פון דער אינסטיטוציע.

די פארזאמלונג האט מען באשלאסן צו פארלאדן נאכדעם ווי די זיצונג פון דעם נייעם דירעקטאראט לעצטן דאנערשטאג אוונט האט געפונען אז ער האט ניט קיין שום מעגלאכקייט אויף ווייטער אנצופירן די אינסטיטוציע מיט א ליידיקער קאסע און מיט די דרינגענדיקע חובות אין וועל־כע זי איז פארפלאנטערט. עס איז געווען א פארשלאג צו שליסן גלייך די תלמוד־תורה, אבער מען האט אויסגעקעמפט צו

האלטן זי אפן ביז דעם מיטוואך, די ביי־שטייערער אליין זאלן נעמען די אחריות אויף זיך.

די ערגסטע זאך אין דער לאגע איז וואס די לערער האבן שוין ניט געקראגן קיין געהאלט פאר זעכצן וואכן. זייער לאגע איז א קריטישע, און, זאל די תלמוד תורה איצט גלייך געשלאסן וועַ־רען, וועט די לאגע פון די לערער, די מייסטע פון זיי פאמיליען מענשן, ווערן נאך מער פארצווייפלט.

אלע ביישטייערער זיינען דרינגענד געבעטן צו קומען צו דער פארזאמלונג און העלפן דורכפירן א פלאן וואס זאל די תלמוד תורה רעטן פון אונטערגאנג.

ועד-הרבנים

אין אנטלאפן פון אנגעקלאגטן קאלענדאר

דינסטאג, מאי 5

טיי פון מוטער פאראיין פון פרי־שול ברס. פאליקסקי, 169 בארעס עווע., 2.30 ביז שפעט.

מ. בלאשטיין ביי פראפעסאר פאר־איין, 8.30 אוונט, אין פרי זאל.

5״ג בעומר פארטיע פאר די קינדער פון בית יתומים, 3 נ. מ., אין ב״י. אויפזיכט „ליידיס סאסייטי".

5״ג בעומר פארטיע פון פרויען שטאט קאמיטעט, אין ת״ת.

פארואם. פון מוטער פאראיין פון ת״ת, 8.30 נ. מ., אין ת״ת.

וואלן און שוועסטערטאג ביי פרויען בקור־חולים, 3 נ. מ., אין ליבאוויטשער שול.

מיטוואך, מאי 6

אלגעמ. פארואם. און באריכטן פון מו־טער פאראיין פון פרי שול, 8.30 נ. מ., אין שול.

פארואם. פון פועלי ציון פרויען קלוב, 8 נ. מ., אין פאלקס שול.

פארואם. פון פרויען חלף נעז. באריכטן פון קאנפערענץ, 8 נ.מ., אין פר. טעמפל.

5״ג בעומר פארטיע פון ליידיס אקז. פון אינד. בני אברהם, 8 אוו., אין פרי־אינסט.

פרייטאג, מאי 8

ליידער־אוונט פון ב. בראנשטיין, 8.30 נ.מ., אין פאלקס שול.

ה׳ שוואם וועגן ערשטן מאי ביי איד. ארב. קולט. צענטער, 8.30 אוו., אין פריי־הייט טעמפל.

שבת, מאי 9

באנקעט און מוזיק. פראגראם פאר דעל. צו קאנווענשאן פון אינד. נאדל־פאך יוניאן אין טאראנטא, 8 אוו. אין פרייהייט טעמפל

זונטאג, מאי 10

יערלאכער שלום־עליכם אוונט, 9 אוו., אין פרי זאל. רייכע שלום־עליכם פראגראם קאנצערט און קינגא בילדער אין פעלעס טעאטער, 8.30 אוונט. אויפזיכט: אינדעפ. פרי לאגן.

„סאציאליזם און רעליגיע", ערשטע לעק־ציע פון ח. גרינבערג, 3 נ.מ., אין ציון זאל

טיי פון ליידיס אקז. פון מושב־זקנים ביי מרס. סילווער, 416 אבערדין עוו., 2—12.

זונטאג, מאי 17

מאנע אונטער אויפזיכט פון אינדוסט. נאדל פאך יוניאן, 8.30 אוו., אין פרי־זאל

ווען אלץ גייט גוט וואָלט א״י אין פינף יאָר ארום ניט געדארפט קיין הילף פון דרויסן, זאגט דע האאן

די אירן, פון די ערשטע פיאנערן פון 1881 אן, זיינען געאנגען קיין א״י ווי אין א לאנד וואס רינט מיט מילך און האניק, דע האאן געזאגט. אבער די מילך און האָ־ניק האבן לאנג אויסגערונען דורך דורות פון מיספארוואלטונג. די אירן האבן דארטן זייער פיל דערגרייכט, באזונדערס אין די לעצטע צען יאר, פאר׳ן ווידעראויפבוי פון דעם לאנד, אבער ניט אלע געלעגנהייטן זיינען נאך אויסגענוצט געווארן.

מר. דע האאן האט נערעדט זייער וואָ־רים וועגן די אידישע דערגרייכונגען, וועגן דעם אידישן יוגנט אין לאנד און וועגן די גרויסע מעגלאכקייטן פון ארץ־ישראל אויף די נעבעכן פון אינדוסטריע און האנדל, און ער האט גערופן דעם עולם צו מעשים.

מר. אסאווסקי, דער פארזיצער פונ׳ם אוונט, האט אפעלירט פאר וואונטערן צו העלפן אינ׳ם קרן היסוד קאמפיין.

—(::)—

בריון קאסטן

דוד שעל, סענדי־לייק, מאנ. — מיר גיבן דערמיט איבער ה׳ פאיקאסן, אז איר זייט באגייסטערט פון זיינע דערציילונגען און אז איך וואָלט געוואונשן צו לייענען מער פון זיינע דערציילונגען.

רעוו. קאליף, דערזשיינע, ד. וויקער אידנבערזידש, און א סך אנדערע. — ווי מיר האבן עס שוין אייניקע מאל דער־קלערט, האבן מיר קיין שום מעגלאכקייט ניט צו פארעפנטלאכן וועלכע ס׳איז בריוון פון לעזער בנונג דעם הינג בשרכשר סכ־סוף.

מיטגלידערשאפט פון קאנאדער יוניאָנס האָט דערגרייכט די זאָל פון 322,449 אין 1930

אטאוואה, מאי 5. — די מיטגלידערשאפט פון טרייד יוניאָנס אין קאנאדע האט דער־גרייכט די זאל פון 322,449 אינ׳ם יאר 1930, לויט א באריכט פונ׳ם ארבעטס דעפארטמענט. דאס איז א געווינס פון 2,973 אין פארגלייך מיט דעם פריערן יאר, אבער דער געווינס איז געווען קלע־נער ווי אין די פריערן יאָרן.

די „אינטערנעשאנאל" גרופע האט 84 ארגאניזאציעס — מיט איינער וויניגער ווי אין 1929, — 1,946 אפטיילונגען אי־בער׳ן לאנד, א פארקלענערונג אויף 7, מיט א מיטגלידערשאפט פון 203,478, א פאר־לוסט פון 834.

די „וואן ביג יוניאן". האט 45 לאקאלן איבער׳ן לאנד, א געווינס פון 2, מיט א מיטגלידערשאפט פון 23,724, א וואוקס פון 834.

די אינדוסטריעלע ארבעטער פון דער וועלט (איי־דאבליו־דאבליו) באריכטן 6 אפטיילונגען מיט 3,741 מיטגלידער, א פארקלענערונג פון 234.

די קאנדער יוניאָנס צייל׳ן 27 ארגאני־זאציעס, א וואוקס פון 2, 673 לאקאלן מיט 57,163 מיטגלידער, א וואוקס פון 3,891.

עס זיינען דא נאך אויסער דעם 31 אומ־אפהיינגיקע יוניאָנס, מיט א מיטגלידער־שאפט פון 9,338, — א פארקלענערונג אויף 1,482.

די נאציאָנאלע קאטולישע גרופע באַ־שטייט מיט 108 יוניאָנס, א געווינס פון 2, מיט א מיטגלידערשאפט פון 25 טויזנט.

—(::)—

געווינט צוויי פריין אינ׳ם מוזי־קאלישן קאָנקורס

מארים היזבאר האט געוואונען צוויי ערשטע פריזן אין דעם ערשט דורכגע־פירטן מוזיקאלישן פייערונג קאנקורס אין וויניפעג.

איין ערשטן פריז האט ער געקראגן אין אינטערמידיאיטס פידל סאלא קאנ־קורס, און נאך א ערשטן פריז האט ער געקראגן, אין דעם זעלבן קלאס, פאר „סייט רידינג" (פאר שפילן א קאמבאַ־זיציע, זעענדיק צום ערשטן מאל די נאטן), וואס די „ארזשודיקייטארס" האבן אים געגעבן צו שפילן).

מר. מארים דזשייקאבסאן, איינער פון די „ארזשודיקייטארס" האט געזאגט, אז דער געווינער האט אין ביידע פאלן אויסגעוויזן גוטע פייאיקייטן און, אז ער איז פיל פארשפרעכנד.

—(::)—

דזשארדזש בייקער, איינער פון די רייכסטע מענשן אין דער וועלט געשטארבן

ניו־יארק. — דזשארדזש בייקער, איי־נער פון די רייכסטע מענשן אין די פאראייניקטע שטאטן און אין דער וועלט, איז דא געשטארבן אין עלטער פון 91 יאר.

בייקער איז געווען באקאנט פאר א פילאנטראפ, און ער האט א סך מיליאָ־נען געגעבן פאר געזעלשאפטלאכע צוועק־קען. זיין גרעסטער בייטראג איז זיין לעבן איז געווען פינף מיליאָן דאלאר. פאר דער האַרוואַרד גראדואייט סקול פאר ביזנעס אדמיניסטראציע.

דער פארמעגן פון דזשארדזש בייקער איז געווען געשאצט אין דריי הונדערט מיליאָן דאלאר, און בלויז דאקטעלער און פארד האבן אים איבערגעטראפן אין רייכ־קייט.

נעזעלשאפטלאכער קאלענדאר

דינסטאג, מאי 5

מיטגלידערשאפט פון דער וועלט אין אינ׳ם יאר 1930

אפטיילונגען מיט 3,741 מיטגלידער, א פארקלענערונג פון 234.

די קאנדער יוניאָנס צייל׳ן 27 ארגאני־זאציעס, א וואוקס פון 2, 673 לאקאלן מיט 57,163 מיטגלידער, א וואוקס פון 3,891.

עס זיינען דא נאך אויסער דעם 31 אומ־אפהיינגיקע יוניאָנס, מיט א מיטגלידער־שאפט פון 9,338, — א פארקלענערונג אויף 1,482.

די נאציאָנאלע קאטולישע גרופע באַ־שטייט מיט 108 יוניאָנס, א געווינס פון 2, מיט א מיטגלידערשאפט פון 25 טויזנט.

—(::)—

געווינט צוויי פריין אינ׳ם מוזי־קאלישן קאָנקורס

מארים היזבאר האט געוואונען צוויי ערשטע פריזן אין דעם ערשט דורכגע־פירטן מוזיקאלישן פייערונג קאנקורס אין וויניפעג.

איין ערשטן פריז האט ער געקראגן אין אינטערמידיאיטס פידל סאלא קאנ־קורס, און נאך א ערשטן פריז האט ער געקראגן, אין דעם זעלבן קלאס, פאר „סייט רידינג" (פאר שפילן א קאמבאַ־זיציע, זעענדיק צום ערשטן מאל די נאטן), וואס די „ארזשודיקייטארס" האבן אים געגעבן צו שפילן).

מר. מארים דזשייקאבסאן, איינער פון די „ארזשודיקייטארס" האט געזאגט, אז דער געווינער האט אין ביידע פאלן אויסגעוויזן גוטע פייאיקייטן און, אז ער איז פיל פארשפרעכנד.

—(::)—

דזשארדזש בייקער, איינער פון די רייכסטע מענשן אין דער וועלט געשטארבן

ניו־יארק. — דזשארדזש בייקער, איי־נער פון די רייכסטע מענשן אין די פאראייניקטע שטאטן און אין דער וועלט, איז דא געשטארבן אין עלטער פון 91 יאר.

בייקער איז געווען באקאנט פאר א פילאנטראפ, און ער האט א סך מיליאָ־נען געגעבן פאר געזעלשאפטלאכע צוועק־קען. זיין גרעסטער בייטראג איז זיין לעבן איז געווען פינף מיליאָן דאלאר. פאר דער האַרוואַרד גראדואייט סקול פאר ביזנעס אדמיניסטראציע.

דער פארמעגן פון דזשארדזש בייקער איז געווען געשאצט אין דריי הונדערט מיליאָן דאלאר, און בלויז דאקטעלער און פארד האבן אים איבערגעטראפן אין רייכ־קייט.

יונג מיידל אנגעקלאגט אין מוטער-מארד

ראקלאנד, אנט., מאי 4. — לויטא גר־אלעם, 17 יאר אלט, איז נעכטן אראָס־טירט געווארן אויף דער קלאגע, אז זי זאל האבן דערמארדעט איר מוטער מרס. אדעלאידא גאולעם, 54 יאר אלט.

דער ארעסט איז געקומען נאך אן אויספארשונג וועגן איר טויט וואס מען האט פון אנפאנגס געגלויבט, אז דאס איז געווען א יעלבסטמארד פאל. די באַ־וויזיע האבן אבער שפעטער באוויזן אז די פרוי איז ניט באגעגנען זעלבסטמארד.

—(::)—

חונדערטער טויט אין שלאכטן אין האנדוראס

טעגוסיגאלפא, האנדוראס, מאי 5. — איבער צוויי הונדערט מענשן זיינען גע־טויט געווארן פון ביידע זייטן אין א שלאכט צווישן רעבעלן און פעדעראלע טרופן ארום סאנטא ראזא לעצטע וואָר, לויט באריכטן וואס קומען אהער אז. צווישן די געטויטע זיינען געווען איינינקע פראמינענטע געשעפטסלייט פון לאנד. א צאל אנדערע פראמינענטע בירגער, ווערט באריכטעט, זיינען פארגטומען גע־ווארן פאר משכנות וועגן די רעבעלן פי־רער האבן זיך צעמוזט צוריקציען.

די רעבעלן, לויט דער רעגירונגס באַ־ריכטן, האבן צעפלינדערט געשעפטן און צעשטערט בריקן און באן פארבינדונגען.

בעקער-ארבעטער דריקן אויס זייער שטאנדפונקט אין סכסוך

די בעקער יוניאן פון דער נארט ענד בעט אונז צו פארעפנטלאכן פאלגנדיקע דער־קלערונג:

„דער סטייטמענט וואס איז דערשינען פון די באלעבאטים אין „דאס אידישע וואָרט" פון מאנטאג, דעם 4טן מאי, איז ניט בעקער ארבעטער האבן ארויסגעצוואונגען שווערע באדינגונגען אויף זיי, איז ניט ריכטיק. פארקערט, די בעקער ארבעטער פארלאנגען ניט קיין גרעסערע שכירות און אויף ניט יוניניקער שטונדן, נאר די בע־קער באלעבאטים וויל ארויפצווינגען, אז די ארבעטער זאלן ארבעטן מיט צוויי שעה מער. זיי האבן אויך אפגעזאגט צוויי־דריטל ארבעטער וועלנדיק אויסהונגערן די אר־בעטער.

„די בעקער יוניאן גיט די באלעבאטים צען שטונדן נאטס זיי זאלן צונעמען אלע ארבעטער אויף די אלטע באדינגונגען".

ארבעטער-רינג קאנווענשאן געעפענט אין וואשינגטאן

(ספעציעלע טעלעגראמע צו „דאס אידישע וואָרט" פון „איטא")

וואשינגטאן, ד. ק., מאי 4 (איטא). — אין דער אנווענדונהייט פון 200 דעלעגאטן און א טויזנט נעסט איז דא נעכטן געעפנט געווארן די 31־טע צווייי־יאריקע ארבעטער רינג קאנווענשאן.

די קאנווענשאן איז באגריסט געווארן פון אב. קאהאן, מארים הילקוויט, און נ. טאמאס.

נ. כאנין, פארזיצער פונ׳ם ארבעטער רינג־ און י. באסקין, גענעראל סעק־רעטאר, האבן באריכטעט וועגן די טעטי־קייט פונ׳ם אדרעס.

אב. קאהאן און מאר